

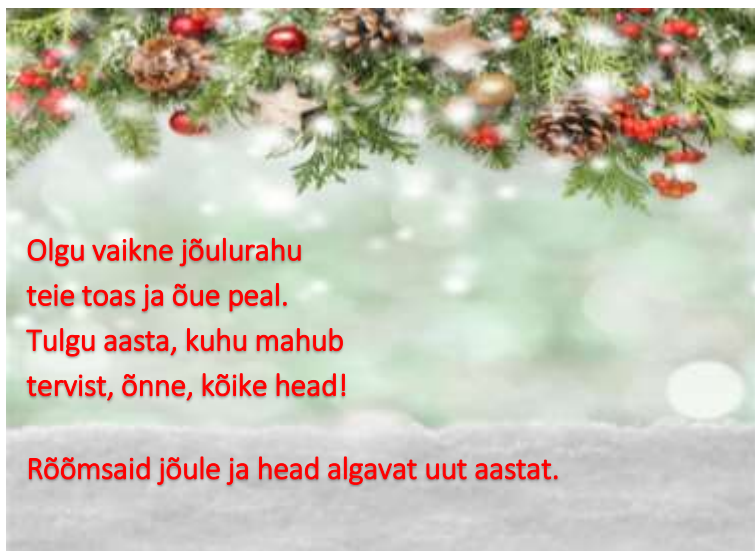

TORGU TEATAJA

NR 12

JAAUAR 2019

Olgu vaikne jõulurahu
teie toas ja õue peal.
Tulgu aasta, kuhu mahub
tervist, õnne, kõike head!

Rõõmsaid jõule ja head algavat uut aastat.

Aasta on läinud linnulennul. Kätte on jõudnud Jõuluaeg. See aeg, kui valgus võitleb pimedusega ja tundub, et headus kurjusega. Jõuluajal kipume me ikka rohkem oma hinge sisse piiluma ja vaagima tehtud tegusid. Seega tahan kõigile Teile, kallis kogukonnarahvas öelda suur tänu tehtu eest!

Häid Jõule ja toredat aastavahetust!

Marite Ringas
Torgu teenuskeskuse juhataja

Teateid Sõrvest ja sõrulastest

1.jaanuaril 1928.a. olid Irbeni väinas mõned miilid Sõrve tuletornist eemal jäähädas 11 aurikut. Neile tuli appi väike jäälõhkuja, kes aurikud edasi aitas.

12.jaanuaril 1929.a. leiti Kihelkonnast Eeriksaare rannast pudel, mis sisaldas kirja ja 10-sendise Hollandi raha. Kiri oli adresseeritud Torgu postiagentuuri Jaan Eisti nimele. Leidja vahetas pudelist leitud raha Kihelkonnal kaupluses Eesti rahaks ja ostis selle eest kirja edasisaatmiseks postmargi.

18.jaanuaril 1931.a. toimusid Tallinnas iludusvõistluste kuningannade valimine. Saaremaa iluduskuningannaks valiti neiu Ljubov Herman, 23 aastat vana. Ta elukoht on Mõisakülas, kus ta isal, endisel kooliõpetajal on vabadikukoht. Neiu Ljubov on algkooli haridusega. Iludusvõistlustel esines ta varjunime „Osilia“ all.

8.jaanuaril 1934.a. toimusid vallavolikogude valimised. Torgu vallas said hääli: sotsialistid 290, erapooletute nimekiri 153, vabadussõdalased 253, põllumehed 215, asunikud 93, väikemaapidajad, asunikud jne 30, väikemajapidajad 57, valgeid lehti 180; hääletamas käis 1249 inimest s.o. 60% hääleõiguslikest kodanikest.

10.jaanuaril 1938.a. möllas üle kogu Saaremaa tugev lumetuisk. Torgu postivedaja, kes väljus 15.00 ajal postiga Kuressaarest, väsis teel sügavas lumes ühes hobusega nii, et jõudis alles õhtul 21.00 paiku Salmele, kuhu jäi ööbima. Kuue tunni jooksul oli ta edasi liikunud napilt 3km tunnis.

10.jaanuaril 1940.a. kell 15.30 avati Saare abimaavanema J. Teetso poolt liikluseks Nasva uus sild. Esimesena sõitis üle uue ja moodsa silla Torgu liini omnibuss S – 209 mitmekümne reisijaga. Nasva uus

raudbetoonsild koos abisillaga läks maksma umbes 80 000.- krooni. Uue silla pikkus oli 28 meetrit ja sild oli suurim Saaremaal.

Välja otsinud ja ritta seadnud
Eldur Seegel

Saaremaa Vallavanema vastused Torgu osavallakogu küsimustele

Küsimus: lide koolimaja (Torgu Kogukonnamaja) tulevikuga lähemas (osalise tööajaga kultuurielu korraldaja võimalus?) ja kaugemas perspektiivis (nt hoone kohandamine vanade- või hooldekoduks/pansionaadiks - nii kohalikele vanureile kui tööhõivele mõeldes).

Majandus- ja haldusosakonna juhataja Mikk Tuisk:

„Koolimaja remont vajab laiemat arutelu, et mis ulatuses ja mis kujul seda teha. Täna seda otsust veel tehtud ei ole ja selles osas on kõik arutelud oodatud.“

Küsimus: Investeeringud teedesse, mis sel aastal tehti ainult mustkatete uuendamiseks, hoolimata külavanemate ja osavallakogu poolt edastatud kõige pakilisemate tööde nimekirja edastamisest

Vastab majandus- ja haldusosakonna juhataja Mikk Tuisk:

„Torgu piirkonna puhul oli 2018. aasta investeeringutesse plaanitud 25 000 eurot (pindamine, kruusateede remont, katete ehitus). Kuna Torgu piirkonnas oli pindamist vajavad teed ja eesmärgiks on säilitada juba rajatud mustkatteid, mis kokku läks maksma 34 881 eurot, siis selle aasta vahendid läksid selle peale. Paraku saime toimetada ainult nende vahenditega, mida eelnev vald oli oma eelarvesse teede investeeringuteks ette näinud ja ka Torgu ei olnud selles suhtes erandlik. Natuke täiendust tuli lisaelarvega teedele üldiselt eraldatud vahenditest. Järgmisel aastal on see investeeringute summa suurem.“

Küsimus: ühistranspordi tulevik, mille osas käis hirmujutt Sõrve katsejänesena kasutamisest eksperimentaallahenduste tarbeks.

Vastab transpordinõunik Karl Tiitson:

„Juba aasta aega on käinud ettevalmistused, et ühes Saaremaa valla piirkonnas katsetada uudset transpordilahendust ja ühe variandina käis piirkonnana läbi ka Sõrve. Täna on aga Sõrve elanike poolt laekunud valda mitmeid murekirju, et kohalikud ei soovi selle projektid piloteerimist Sõrves. Sellest tulenevalt me enam ühe võimaliku piirkonnana Sõrvet ei kaalu ja soovime selle lahenduse toimimise proovida ära mõnes teises Saaremaa piirkonnas. Kuigi selle projekti katsetamisega mingeid võimalikke transpordiühenduste tagasilööke ei ole karta, vaid pigem pakuks see inimestele lisavõimalusi.“

Majandus- ja haldusosakonna juhataja Mikk Tuisk:

„Ühistranspordi puhul kõik pilootprojektid, mis me praegu plaanime, tulevad olemasolevate transpordivõimaluste kõrvale ehk katsetamise ajaks lisaks. Kui on näha, et see projekt ennast ei õigusta, siis jääb vana süsteem. Kui see oleks kogukonnale parem lahendus kui olemasolev, siis võimalusel saaks uut süsteemi kasutada. Selles suhtes on ka see hirm asjata.“

Küsimus: Säärel praegu lõpuni lahendamata prügivedu (turismihooajal täituvad kohalike külade prügikastid ja nende ümbrused, omad ei saa prügi panna aga peavad prügifirmadele leppetrahve tasuma).

Vastab jäätmete peaspetsialist Katrin Koppel:

„Säärel kehtib praegu prügiveo nn vabaturg, s.t korraldatud jäätmevedu (KJV) ei ole seni rakendatud ning vallavalitsus ei ole prügiveoteenuse osutamist reguleerinud. Teenust pakub jäätmeveoettevõtte omal soovil ja

enda poolt kehtestatud tingimustel. Kuna KJV pole rakendatud, siis pole ka kontrollitud, kuidas ja kellele elanikud ja suvitajad oma prügi üle annavad. Endises Torgu vallas polnud KJV rakendamine kohustuslik, kuna elanikke oli alla 1500. Saaremaa vallavalitsus on nüüdseks läbi viinud KJV hanke, mille võitis OÜ Prügimees. Korraldatud jäätmevedu algab Torgu piirkonnas 1. märtsist ning jäätmeveoga liidetakse automaatselt kõik hoonestatud kinnistud, sh suvilad. Igalt kinnistult hakkab prügivedu toimuma vähemalt üks kord kvartalis. Kui kinnistu omanik seda soovib, siis viiakse tema juurest prügi ära kord kahe nädala jooksul. Ka vahepealsed veosagedused on võimalikud. Jäätmeveo tingimustest kirjutame täpsemalt jaanuarikuus vallalehes. Säarele kui turismi sihtkohale on kindlasti vajalik turismihooajaks paigutada ka turistidele

mõeldud prügikonteinerid. Sobivad asukohad leiame koostöös Torgu kogukonnaga ja paigaldame enne turismihooaja algust.“

Küsimus: Kohaliku lehe tulevikust

2019. aastast ilmub vallavalitsuse infoleht Saaremaa Teataja poole mahukamana kui seni – 4 lk asemel on 8 lk. Leht ilmub endiselt kaks korda kuus ja jõuab tasuta igasse Saaremaa valla postkasti. Mahukamas lehes on soov kajastada senisest rohkem ka eri piirkondade infot. Sellegipoolest on vallavalitsus arvamusel, et soovi korral saab jätkata ka piirkondlike infolehtede väljaandmist – see kehtib ka Torgu Teataja kohta.

Tervitades,
Madis Kallas

Hea lide küla prügikonteineri kasutaja

Mul on suur palve Teile. Uuel aastal olge palun korralikud konteineri kasutajad! Eeskirjad kasutajatele on läinud väga rangeks. Prügi tuleb sorteerida! Praegu on nii, et konteinerisse on pandud asju, mis sinna tõesti ei kuulu. Viimane vapustav asi oli paar päeva tagasi, kui avastasin konteinerist suure metslooma kondid. No halloo! Mida sa inimene mõtlesid, kui nii käitusid?

Kuidas uuel aastal asi toimima hakkab, ei tea veel. Vähemalt kaks kuud jaanuar ja veebruar on veel vanaviisi. Tahaksin, et maksaksite kohe aasta algul kahe kuu eest ära. Summa on endine. 1. märtsist alates ei oska veel midagi öelda. Palun mõistlikku suhtumist ja häid peagi saabuvald Jõulupühi!

Head vana- aasta lõppu! Kohtumiseni uuel aastal!

lide külavanem Luule Aadusoo

KIRIKLIKUD TEATED

Pühapäeval 23. detsembril kl 11 Jämaja kirikus IV advendipüha jumalateenistus
Esmaspäeval, 24. detsembril kl 15 Jämaja kirikus Püha Jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus
Teisipäeval, 25. detsembril kl 11 Jämaja kirikus I Jõulupüha armulauaga jumalateenistus
Pühapäeval, 30. detsembril kl 11 Jämaja kirikus aastalõpu jumalateenistus
Pühapäeval, 6. Jaanuaril kl 11 Kolmekuningapäeva jumalateenistus armulauaga
Pühapäeval, 20. Jaanuaril kl 11 Jämaja kirikus jumalateenistus

Talvekuudel jumalateenistused Jämaja kirikus, üle kahe nädala

KAUNITE KODUDE JA AEDADE LOOJAD

27.novembril tänas vald Kuressaare raekojas kaunite kodude ja aedade loojaid. Tunnustusi tuli ka Torgu valda. Riigihalduse ministri tänukiri, mastivimpel, album "Eesti kaunis kodu 2018" ja valla tänukiri:

Pille ja Aare Tenn. Mall ja Kuno Kivimaa.

Eeskujulikult hooldatud külakeskuse eest: Laadla Külaselts.

SAUNAPÄEVAD

04. jaanuar, 11. jaanuar

18. jaanuar, 25. jaanuar

Sauna kasutamise soovidest palun jätkuvalt anda teada Estrile, Jutale või Maritele

TEATED

Laadla pood avatud

E-L kell 11.00-19.00

Pühapäeval 11.00-15.00

Kes soovib, saab Jonelt toidukauba tellida ja see tuakse õhtuks koju kätte. Tellimine telefonidel Jone **521 7013**; Marju **5259648**.

Kokkuleppel saab õhtul Jonega Kuressaarde.

Teenuskeskus, raamatukogu ja postipunkt **31. detsembril** suletud. Vajadusel helistada Maritele tel. **5340 9472**.

Vabandame!

Õnnitleme sünnipäevalapsi!

Vaiki Roost	28.12.1938	80	Lõupõllu küla	Ingelandi
Johannes Tenn	04.01.1941	78	lide küla	Uue- Maja
Priidi Saar	05.01.1939	80	Kaunispe küla	Saare
Ada- Helene Mägi	10.01.1928	91	Tammuna küla	Tammiku

TORGU TEATAJA info palun edastada tel 452 5163 või e-mailile: marite.ringas@saaremaavald.ee
Saaremaa valla kodulehekülj internetis <https://www.saaremaavald.ee/uldinfo>; <http://www.saaremaavald.ee/torgu-teataja>

Kaastööd ja lugejaküsimused on oodatud enne 25.kuupäeva